

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
23. април 2026.

3. категорија – VIII (осми) разред основне школе

ЛОЗИНКА

(петероцифрени број и реч)

БОДОВИ		
остварени број бодова	укупан број бодова	проценат решености (%)
	50	

- Испит се састоји од 31 питања и решаваш га 90 минута.
- Пре почетка решавања испита треба пажљиво и правописно тачно да попуниш листић са лозинком.
- Лозинку са листића препиши на прву страницу испита.
- Након што попуниш листић са лозинком, спреми га у коверту.
- Пажљиво прочитај испитне задатке и упутства у задатку.
- Решења уписуј на предвиђена места у испиту. Испит пиши плавом или црном хемијском оловком.
- Испит пиши искључиво писаним, не штампаним словима, правописно и граматички тачно. Пиши читко. Нечитки одговори бодоваће се са 0 бодова.
- Користи се папиром за концепт током решавања испита, а који ти је додељен од Државне комисије и оверен печатом школе. Одговори у концепту се не вреднују. Након завршетка писања тај папир се предаје Државној комисији и чува са другом документацијом такмичара.
- Исправљени одговори се вреднују само ако је погрешно написан одговор стављен у заграду и прецртан једном водоравном линијом, а поред тачно написаног одговора стављени иницијали / почетна слова имена и презимена такмичара.
- После завршетка писања, испит предај члану Државне комисије.
- После објаве привремене ранг-листе имаш право увида у испит и право на писану жалбу.

Желимо ти успех на такмичењу!

Државна комисија:

- _____ (председник Државне комисије)
- _____ (члан Државне комисије)
- _____ (члан Државне комисије)

Прочитај песму Владислава Петковића Диса те одговори на питања испод песме тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора у питањима од 1. до 3.

Међу својима

У мом срцу поноћ. У њој каткад тиња
Мис'о да још живиш, мој пределе млади.
Моја лепа звезда, мајка и робиња.
Боже! Шта ли данас у Србији ради?

Код вас је пролеће. Дошле су вам ласте.
Оживеле воде, ђурђевак и руже.
И мирише земља, која стално расте
У гроб и тишину, мој далеки друже.

Једно твоје вече. Идеш кући споро
Улицама страха, и душа ти јеца.
Твоје гладне очи, моја дивна зоро,
Храни љубав мајке: „Нека живе деца”.

Улазиш у собу. Сузе те већ гуше.
А два наша цвета из четири рата
У твоме су крилу, образе ти суше:
„Мама, зашто плачеш? Је л' писао тата?”

У велике патње, невино питање
Дуби дубљу рану: плач ти тресе груди...
Напољу је видно, као пред свитање.
К'о да ће се дићи гробови и људи.

Скупила си сузе у косе детиње.
Све вас гледам сада крај гозбе сироте.
Лице ти се ведри: то душа светиње
Љуби твоје чело, мој сјајни животе.

Владислав Петковић Дис

1. Којој лирској врсти припада наведена песма?

- а) родољубивој
- б) социјалној
- в) дитирамбу
- г) елегји

	1
--	---

2. Који је историјски догађај довео лирског субјекта у овакво расположење?

- а) Први балкански рат
- б) Други балкански рат
- в) Први светски рат
- г) Други светски рат

	1
--	---

3. Које се стилске фигуре јављају у наведеним стиховима?

*Улазиш у собу. Сузе те већ гуше.
А два наша цвета из четири рата
у твоје су крилу, образе ти суше:*

- а) епитет и хипербола
- б) контраст и поређење
- в) метафора и персонификација
- г) персонификација и ономатопеја

	1
--	---

Прочитај следећи одломак те одговори на питања испод тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора у питањима од 4. до 6.

Увела ружа

Каква ли беше тада! У шалварицама, кратком, тесном минтану са широким рукавима, опасана бошчицом, у лаким папучицама и повезане главе иђаше ти. А ход ти беше брз, лак.

(...)

После, и рамена ти се испунила; тесне и уске груди заокружиле се и издигле; пџс ти постао витак и обал... Из целе тебе избијала је топлина, мекота и неки чудан, опојан мирис, који никад у животу више не осетих.

– Што ме гледаш тако? – упита ме ти зачуђено.

– Тако! – пламен ми обузе бледе и суве образе. Пружих руку, обавих је око твог пџса, ти се угну и слатко насмеја.

– Немој! Туга ми је!

Ноге почеше да ми дрхте. Јаче те к себи привлачих, ти се угибаше, подаваше и нагињаше к мени, шапћући:

– Па шта хоћеш?

– Ништа! – И привукох те силно, да се твоја глава наслони на моју. Целим телом беше

ти наслоњена на мене. Стиснух те јаче, хтедох да окренем главу, образи нам се протрше, ти осети мој врео дах и уздахта, клону, али се брзо трже и скочи.

– Ух!

– Чекај! – И пођох к теби. Ти ме, дигнувши руке, гледаше забезекнуто и широко. На лицу ти беше нека чудна, топла светлост. Очи ти беху као потамнеле и превукле се влажном маглином. Прихођ ти, али ме ти силно одгурну и крикну.

– Не! – и побеже.

(одломак)

Борисав Станковић

4. Који облик описивања преовладава у наведеном одломку?

- а) екстеријер
- б) ентеријер
- в) портрет
- г) пејзаж

	1
--	----------

5. У којем граду живе ликови из приповетке *Увела ружа*?

- а) у Нишу
- б) у Врању
- в) у Пироту
- г) у Лесковцу

	1
--	----------

6. Која су девојачка осећања присутна у наведеној реченици?

Стиснух те јаче, хтедох да окренем главу, образи нам се протрше, ти осети мој врео дах и уздрхта, клону, али се брзо трже и скочи.

- а) стид и одбојност
- б) страх и чежња
- в) туга и чежња
- г) сета и страх

	1
--	----------

7. Називи епских песама с леве стране су означени словом. На линију испред назива циклуса с десне стране напиши слово које означава циклус којем припада одређена песма.

а) Почетак буне против дахија

___ циклус о ослобођењу Србије

б) Цар Лазар и царица Милица

___ покосовски циклус

в) Јакишићи кушају љубе

___ хајдучки циклус

г) Мали Радојица

___ косовски циклус

4

8. Која стилска фигура се јавља у означеном стиху из песме *Патка* Васка Попе?

Неспретна

Гега се полако

Трска која мисли

Ионако ће је стићи _____

1

9. Заокружи слово Т ако је тврдња тачна, а слово Н ако није тачна.

Асонанца настаје понављањем истог сугласника у низу речи.	Т	Н
Опкорачење је преношење мисли из једног стиха у други.	Т	Н

2

10. Одреди да ли су следеће тврдње тачне или нетачне.

Мемоари су књижевна врста у којој аутор пише о туђем животу.	Т	Н
Јазавац у драми <i>Јазавац пред судом</i> представља турску власт у Босни.	Т	Н
Тема епског спева <i>Горски вијенац</i> је истрага потурица.	Т	Н

3

11. Како се зове песма из које су наведени стихови?

*Вила гњиздо тица ластавица,
вила га је за девет година,
а јутрос га поче да развија;
долети јој сив-зелен соколе
од столице цара честитог,
па јој не да гњиздо да развија.*

	1
--	---

12. Који је догађај инспирисао песникињу Десанку Максимовић да напише песму *Крвава бајка*?

	1
--	---

Прочитај следећи одломак те одговори на питања од 13. до 15.

Јабука

... Јелини представљају Афродиту с јабуком у руци, а исто тако се и Аполон виђа с јабуком у руци. У старим јелинским гробовима види се Ерос (љубав) како из корпе сипа јабуке, и то је знак да је код Јелина јабука симболизовала љубав, рађање и бесмртност. Јелиниска песникиња Сафо упоређује девојку с јабуком, која још није убрана, и док је ова на дрвету, сваки је жели, а кад падне с дрвета онда је нико неће.

У средњовековној симболици, јабука бојом и сладошћу својом представљала је надражај за грех. У старохришћанској једној слици види се змија с јабуком у чељустима. Али пошто је од дрвета сазнања постало дрво спасења, онда је и јабука дошла до већег уважања. Отуда оно веома лепо хришћанско веровање да у поноћи Бадњег вечера све јабуке цветају и род доноси. У Русији се јабуке иначе не продају, ако их црква претходно не благослови. А то је знак, да се у таквом акту помишља на праотачки грех.

(одломак из дела *Главније биље у народном веровању и певању код нас Срба*)

Павле Софрић Нишевланин

13. Како гласи други назив за Јелине?

- а) Грци
- б) Римљани
- в) Египћани
- г) Сумерани

	1
--	----------

14. Ко је починио праотачки грех?

- а) Адам
- б) Каин
- в) Авељ
- г) Аврам

	1
--	----------

15. Којим функционалним стилем је написан наведени одломак?

	1
--	----------

16. Заокружи уљеза у наведеном низу:

нико, никакав, нешто, колико, ничега, коме.

	1
--	----------

17. Означеној речи у реченици одреди падеж, његову службу и значење.

Наташа је попила шољу млека.

падеж: _____

служба: _____

значење: _____

	3
--	----------

18. Означеном глаголу у реченици одреди глаголско време, глаголски вид и глаголски род.

Милош бејаше на тежи начин научио лекцију.

глаголско време: _____

глаголски вид: _____

глаголски род: _____

	3
--	----------

19. Која врста зависног односа је присутна у наведеној зависносложеној реченици.

Мама ми је купила хаљину коју сам јуче видела у излогу.

а) односни

б) допусни

в) поредбени

г) последични

	1
--	----------

20. Која је врста напоредног односа присутна у наведеној независносложеној реченици?

Била је савршена, тек јој је фризура кварила изглед.

а) саставни

б) раставни

в) супротни

г) искључни

	1
--	----------

21. Којим је начином грађења настао придев водоводни?

	1
--	----------

22. До које гласовне промене је дошло у речи бурегија?

	1
--	----------

23. Уз називе споменика језичке писмености напиши слово (а или б) које означава језик којим су писани.

Мирослављево јеванђеље ____

Житије Светог Симеона ____

Повеља бана Кулина ____

Маријино јеванђеље ____

Темнићки натпис ____

а) старословенски

б) српскословенски

	1
--	----------

24. Ко је аутор језичке расправе *Сало дебелог јера* либо *азбукопротрес*?

	1
--	----------

25. У којој је од наведених реченица правилно употребљена запета?

а) Ако он буде знао, да сам ја овде, он ће одмах доћи код мене.

б) Ако он буде знао да сам ја овде, он ће одмах доћи код мене.

в) Он ће одмах доћи код мене, ако буде знао, да сам ја овде.

г) Он ће одмах доћи код мене, ако буде знао да сам ја овде.

	2
--	----------

26. Која је од наведених полусложеница написана правилно?

а) ауто-механичар

б) данас сутра

в) вешмашина

г) ауто пут

	1
--	----------

27. На којих пет питања треба да одговара новинарска вест?

а) _____

б) _____

в) _____

г) _____

д) _____

	5
--	----------

28. Разврстај дијалекте српског језика у задату табелу:

призренско-тимочки, зетско-рашки, шумадијско-војвођански, источнохерцеговачки,
косовско-ресавски

Дијалекти екавског изговора	Дијалекти (и)јекавског изговора

	5
--	---

29. Који стереотип уочаваш у приложеној реклами?

	1
--	---

Извор: <https://it.pinterest.com/pin/401946335485449311/>

- а) родни
- б) расни
- в) верски
- г) генерацијски

30. Који филмски план препознајеш на слици?

	1
--	---

31. Како се зове основни део сваког филма који чини непрекинути низ једног филмског prizora?

	1
--	---